

Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa
6.Kbf.5/2017/6. szám

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa, mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2017. szeptember 27. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A csalás büntette és más bűncselekmény miatt **I.r.** vádlott és társa ellen folyamatban lévő büntetőügyben a Kaposvári Törvényszék Katonai Tanácsa 2016. november 23. napján kihirdetett Kb.I.16/2016/10/I. számú ítéletét megváltoztatja.

I.r. vádlott vagyon elleni cselekményét 1 rb. folytatólagosan elkövetett csalás vétségének (Btk. 373. § (1)-(2) bekezdés b./ pont bc./ alpont), **II.r.** vádlott közbizalom elleni cselekményét folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének (1978. évi IV. törvény 276. §) minősíti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét mindkét vádlott tekintetében helybenhagyja.

Indokolás:

A Kaposvári Törvényszék Katonai Tanácsa a 2016. november 23. napján kihirdetett Kb.I.16/2016/10/I. számú ítéletével **I.r.** vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rb. folytatólagosan elkövetett csalás büntetében (Btk. 373. § (1), (2) bekezdés bc./ pont, (3) bekezdés b./ pont) és 1 rb. folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), **II.r.** vádlottat bűnösnek mondta ki 2 rb. magánokirat-hamisítás vétségében (1978. évi IV. törvény 276. §), ezért a vádlottakat megrovásban részesítette. A ... Megyei Rendőr-főkapitányság által előterjesztett polgári jogi igény elbírálását egyéb törvényes útra utasította. A vádlottakat kötelezte, hogy egyetemlegesen fizessenek meg 50.160 forint büntügyi költséget. Megállapította, hogy az ügyben felmerült további 139.714 forint büntügyi költséget az állam viseli.

Az elsőfokú tárgyaláson jelenlévő katonai ügyész az ítéletet mindkét vádlott tekintetében tudomásul vette. A vádlottak védője fellebbezést jelentett be az ítélet ellen mindkét védenca vonatkozásában felmentésük érdekében.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.1201/2016/1. számú átiratában a védelmi fellebbezést nem tartotta alaposnak. Álláspontja szerint az elsőfokú katonai tanács eljárása során a perrendi szabályokat, valamint a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának hatályon kívül helyező végzésében foglalt iránymutatását megtartotta. Ügyfelderítési kötelezettségét teljesítette, a bizonyítékokat megvizsgálta, azokat egyenként és összességében is értékelve mérlegelési jogkörében eljárva helyesen állapította meg az ítéleti tényállást. Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének is megfelelő terjedelemben eleget tett, indokolása a logika szabályainak megfelel. A minősítést a katonai tanács **II.r.** vádlott esetében törvényesen állapította meg. Vitatta azonban **I.r.** vádlott vagyon elleni bűncselekményének minősítését. Álláspontja szerint a katonai tanács a minősítéskor figyelmen kívül hagyta a 18/2013. Bünteti Elvi Határozatban írtakat. Jelen esetben ugyanis a

folytatólagosság törvényi egységét a szabálysértési értékre elkövetett cselekmények üzletszerű elkövetése hozta létre, így az üzletszerűség minősítő körülményként történt számba vétele a készteres értékelés tilalmába ütközik. Az I.r. vádlott vagyon elleni cselekményének helyes minősítése a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés bc./ pontja szerint büntetendő 1 rb. folytatólagosan elkövetett csalás vétsége. Álláspontja szerint a vádlottakkal szemben alkalmazott intézkedés alkalmas a büntetés céljának betöltésére. Indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg és az I.r. vádlott vagyon elleni cselekményét a fentiek szerint minősítse, egyebekben az ítéletet mindkét vádlott tekintetében hagyja helyben.

A védő beadványt nyújtott be a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsához, melyben észrevételezte, hogy a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség átiratában foglaltakkal nem tud egyetérteni, és álláspontja szerint nincs helye az elsőfokú ítélet helybenhagyásának. Hangsúlyozta, hogy nem felel meg a súlyosítási tilalomra vonatkozó rendelkezéseknek sem az ítélet, hiszen az ezt megelőző, a harmadik elsőfokú ítéletet, amellyel a büntetést mellőzte a II.r. vádlottal szemben a bíróság, a vádhatóság tudomásul vette, terhére fellebbezést nem jelentett be, ezáltal jelen eljárásban sem szabható ki még a legenyhébb szankció sem.

A másodfokú nyilvános ülésen a vádlottak meghatalmazott védője perbeszédében fellebbezését és annak irányát változatlanul fenntartotta. Kifejtette, hogy marasztaló döntés védenecsei azonnali állásvesztését vonja maga után. Hivatkozott arra, hogy a harmadik elsőfokú ítéletben az ügyész nem fellebbezett a II.r. vádlott esetében, ezért a súlyosítási tilalomba ütközés miatt az eljárás megszüntetésének lehet helye, még megrovás sem alkalmazható. Kifejtette azon álláspontját is, hogy az ítélet hiányos, az elsőfokú katonai tanács indokolási kötelezettségének nem tett eleget, miután nem foglalkozott a vádlottak azon védekezésével, hogy elírták a dátumot, és azzal sem, hogy volt parancsnoki ellenőrzés, amely mindig mindent rendben talált. Ezért indítványozta védenecsei bizonyítottság hiányában történő felmentését.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a védő által bejelentett fellebbezés folytán az elsőfokú ítéletet és az azt megelőző bírósági eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelmében felülbírált.

Az ügy előzményéhez tartozik, hogy a Kaposvári Nyomozó Ügyészség Ny.198/2011/7-I. számon nyújtott be vádiratot a Marcali Városi Bíróságon 2012. szeptember 11-én, melyben I.r. vádlottat 1 rb. a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző, a (2) bekezdés c./ pontja szerint minősülő és az (5) bekezdés b./ pontja szerint büntetendő nagyobb kárt okozó, folytatólagosan és üzletszerűen elkövetett csalás büntetével és 1 rb. a Btk. 276. §-ába ütköző folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségével, míg II.r. vádlottat 1 rb. a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző, a (2) bekezdés c./ pontja szerint minősülő és a (4) bekezdés b./ pontja szerint büntetendő kisebb kárt okozó, folytatólagosan és üzletszerűen elkövetett csalás büntetével és 1 rb. a Btk. 276. §-ába ütköző folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségével vádolta.

A Marcali Járásbíróság a 2013. április 11. napján kelt 5.B.215/2012/9. számú ítéletével mindkét vádlottat bizonyítottság hiányában felmentette. A Kaposvári Törvényszék 2013. szeptember 12-én kelt 2.Bf.283/2013/5. számú végzésével a Marcali Járásbíróság 5.B.215/2012/9. számú ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította.

A Marcali Járásbíróság a 2014. augusztus 26. napján kelt 4.B.225/2013/16. számú ítéletével I.r. vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rb. folytatólagosan elkövetett a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző

és a (2) bekezdés bc./ alpontjára figyelemmel a (3) bekezdés b./ pontja szerint minősülő csalás büntetében, 1 rb. folytatólagosan elkövetett Btk. 345. §-ba ütköző és aszerint minősülő hamis magánokirat felhasználásának vétségében, **II.r.** vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rb. az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés 2. fordulat c./ pontja szerint minősülő csalás vétségében és 1 rb. az 1978. évi IV. törvény 276. §-ba ütköző és aszerint minősülő magánokirat-hamisítás vétségében, ezért mindkét vádlottat megrovásban részesítette. A Kaposvári Törvényszék a 2015. március 05. napján kelt 2.Bf.727/2014/6. számú határozatával a Marcali Járásbíróság 4.B.225/2013/16. számú ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította.

A Kaposvári Törvényszék, mind másodfokú bíróság a 2015. június 10. napján kelt Bkki.209/2015/4. számú végzésével büntetőeljárás további folytatásából a Marcali Járásbíróságot kizárta és a büntetőeljárás lefolytatására a Kaposvári Törvényszék Katonai Tanácsát jelölte ki figyelemmel a Be. 470. § (1) bekezdés c./ pontjában írtakra.

A vád képviseletét átvette a Központi Nyomozó Főügyészség Kaposvári Regionális Osztálya 5.Nyom.353/2015. számon. Az eljárás során az ügyészség a vádirati tényállást akként módosította, hogy **I.r.** vádlottat 1 rb. folytatólagosan elkövetett csalás büntetével (Btk. 373. § (1) és (2) bekezdés bc./ pont, (3) bekezdés b./ pont), és 1 rb. folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségével (Btk. 345. §), **II.r.** vádlottat 2 rb. magánokirat-hamisítás vétségével (1978. évi IV. törvény 276. §) vádolta a továbbiakban.

A Kaposvári Törvényszék Katonai Tanácsa a 2016. február 24-én kihirdetett Kb.II.22/2015/13/I. számú ítéletében **I.r.** vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rb. folytatólagosan elkövetett csalás büntetében (Btk. 373. § (1) (2) bekezdés bc./ pont, (3) bekezdés b./ pont) és 1 rb. folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), ezért 1 évre próbára bocsátotta. **II.r.** vádlottat bűnösnek mondta ki 2 rb. magánokirat-hamisítás vétségében (1978. évi IV. törvény 276. §) és vele szemben a büntetés kiszabását mellőzte. A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a 2016. június 15. napján kihirdetett 6.Kbf.57/2016/5. számú végzésével a Kaposvári Törvényszék Katonai Tanácsa Kb.II.22/2015/13/I. számú ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította. A megismételt eljárásra előírta, hogy az elsőfokú katonai tanács indokolási kötelezettségének maradéktalanul tegyen eleget, a törvény által lehetővé tett jogkövetkezményt alkalmazzon, küszöbölje ki az ítélet indokolásának, illetve rendelkező részének ellentétét.

A megismételt eljárás során a katonai tanács az eljárási szabályokat alapvetően betartotta. Tévedett azonban akkor, amikor az ítélethirdetéskor jelen nem lévő vádlottaknak csak az ítélet rendelkező részét kézbesítette és nem az indokolással ellátott teljes határozatot. Ez azonban az ügy érdemére értelemszerűen kihatással nem járt.

Az **I.r.** vádlott a megismételt eljárásban nem kívánt vallomást tenni, a **II.r.** vádlott részére az eljáró elsőfokú bíróság végzésével engedélyezte a tárgyalásról való távolmaradást. Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a Be. 291. § (1) bekezdése alapján felolvasta az eljárás korábbi szakaszaiban tett vallomásaikat, így téve azokat a bizonyítás részévé. Kihallgatta továbbá mindazokat a tanúkat: a vádlottak kollégáit, szolgálati előljáróit, édesanyját, a **II.r.** vádlott volt barátját, akik az ügy érdemével kapcsolatban ismeretekkel rendelkeztek, a vallomásokat összevetette a vádlottak védekezésével és az ismertetett okirati bizonyítékokkal, különösen a szolgálati jegyekkel, a szolgálatvezénylással, a távollétes füzet és a Robotzsaru naplójadataival, valamint a telefonos híváslisták információival. Az elsőfokú katonai tanács ítéletének 5. oldal

közepétől a 11. oldal végéig a bizonyítékokat egymással összefüggésben értékelte és a vádlottak védekezésével szemben mérlegeléssel terhelő tényállást állapított meg. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú katonai tanács a logika szabályai szerint értékelte a bizonyítékokat, indokolási kötelezettségének eleget tett.

Az ítélet 4. és 5. oldalán megállapított tényállás megalapozott, mentes a Be. 351. § (2) bekezdésében írt hiányosságoktól, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa elfogadta felülbírálata alapjául.

A másodfokú bíróság a vádlottak felmentése érdekében előterjesztett védői fellebbezést nem találta alaposnak.

Az elsőfokú bíróság az általa okszerűen mérlegelt bizonyítékok alapján megalapozott tényállást állapított meg. Az egyenként és összességében is értékelt különböző bizonyítékok zárt logikai láncot alkotnak, azok alapján a megállapított időpontokban a büntetőjogi felelősséget kétséget kizáróan lehet megállapítani. A másodfokú eljárásban az I. és II.r. vádlottak védője új bizonyítékra, illetve új tényre nem hivatkozott, nem merült fel továbbá olyan körülmény, amely miatt a másodfokú bíróság további bizonyítási eljárás lefolytatását tartotta volna szükségesnek. A Be. 351. § (1) és a Be. 352. § (3) bekezdésében meghatározott bizonyítékok felülmérlegelését tilalmazó rendelkezések alapján a másodfokú bíróság irányadónak tekintette az elsőfokú ítéletben megállapított tényállást. Ezért a védő által a bizonyítékok újraértékelése útján eltérő tényállás megállapítására és ezen keresztül a vádlottak felmentésére irányuló fellebbezés eredményre nem vezethetett. Nem vezethetett eredményre tehát az a védői indítvány, hogy a másodfokú bíróság eltérő tényállás alapján mentse fel a vádlottakat az ellenük emelt vád alól arra hivatkozással, hogy nem lehetett megállapítani a hazautazások pontos időpontját és a jogtalanságot fel nem táró parancsnoki ellenőrzések, valamint az egyes okirati bizonyítékok és a tanúvallomások is a vádlotti védekezéseket támasztották alá, ezért nem bizonyítható terhükre a bűncselekmények elkövetése.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú katonai tanács az általa megállapított tényállás alapján okszerűen következtetett az I.r. és a II.r. vádlottak bűnösségére. Nem tévedett, amikor a cselekmények értékelésénél a Btk. 2. §-ra figyelemmel az I.r. vádlott vonatkozásában az új, a II.r. vádlott vonatkozásában az elkövetéskori (1978. évi IV. törvény szerinti) Btk. rendelkezéseit vette alapul. Rámutat a fellebbviteli bíróság arra, hogy az ügyészség a II.r. vádlott vagyon elleni cselekménye tekintetében az állam büntetőjogi igényét nem kívánta érvényesíteni, mert a bizonyítékok szabálysértés elkövetésére utalnak, ami miatt nevezett felelősségre vonását az elkövetéstől eltelt idő nem teszi lehetővé. Ezért nem tévedett az elsőfokú katonai tanács, amikor ügyészi vádelejtés nélkül sem rendelkezett a vagyon elleni bűncselekményről.

A II.r. vádlott tehát a tényállásban részletezett azon magatartásával, hogy két alkalommal valótlan tartalmú szolgálati jegy benyújtásával vett fel jogosulatlanul összesen 14.328 forint útiköltséget, megvalósította az 1978. évi IV. törvény 276. §-ba ütköző magánokirat-hamisítás vétségét.

Az I.r. vádlott a tényállásban részletezett azon magatartásával, hogy 17 esetben valótlan tartalmú szolgálati jegy felhasználásával összesen 122.706 forint útiköltséget vett fel jogosulatlanul, megvalósította a csalás, valamint a hamis magánokirat felhasználásának törvényi tényállási elemeit. Tévedett ugyanakkor az elsőfokú katonai tanács az I.r. vádlott vagyon elleni cselekményének jogi minősítésekor. Az elsőfokú bíróság nem volt figyelemmel a 18/2013. Büntető Elvi Határozatban, valamint a Kúria 40/2007. számú Büntető Kollégiumi véleményében kifejtett álláspontra. Ennek értelmében ugyanis, ha a folytatólagoosság törvényi egysége úgy jön létre, hogy a szabálysértési értékre elkövetett vagyon elleni cselekmények az üzletszerűség folytán válnak bűncselekménnyé, a

szabálysértési értékhatárt meghaladó folytatólagosan megvalósított vétséget - a kétszeres értékelés tilalmából fakadóan - az üzletszerűség nem minősíti büntetetté. Erre figyelemmel a másodfokú bíróság a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség indítványának megfelelően az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és az I.r. vádlott vagyon elleni cselekményét a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés b./ pont és bc./ alpont szerint minősülő folytatólagosan elkövetett csalás vétségének minősítette.

Tévedett az elsőfokú katonai tanács a II.r. vádlott közbizalom elleni bűncselekményének minősítésekor is. Az ugyanis nem két rendbeli, hanem folytatólagosan elkövetett cselekmény, mert ugyanazon jogviszonyban kerültek felhasználásra két egymást követő hónapban a valótlan tartalmú szolgálati jegyek. Utal a fellebbviteli bíróság a 36.Bk. véleményben kifejtettekre, amely szerint a hamis magánokirat felhasználása folytatólagosan elkövetett, ha a hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú - ugyanazon vagy több - magánokiratot ugyanazon jogviszonyból származó jog vagy kötelezettség létezésének, megváltoztatásának vagy megszűnésének bizonyítására többször használják fel és a folytatólagosság egyéb törvényi feltételei is fennállnak. Ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a II.r. vádlott közbizalom elleni cselekményét folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének (1978. évi IV. törvény 276. §) minősítette.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú katonai tanács az I. és II.r. vádlottak tekintetében helyesen értékelte a bűnösségi körülményeket és nem tévedett, amikor megrovás intézkedést alkalmazott.

Az ügy előzményeként feltüntetésre került, hogy a Kaposvári Törvényszék Katonai Tanácsa a 2016. február 24. napján kihirdetett ítéletével **II.r.** vádlott bűnösségét 2 rb. magánokirat-hamisítás vétségében állapította meg és a II.r. vádlottal szemben a büntetés kiszabását mellőzte. A katonai ügyész három napi gondolkodási időt tartott fenn, majd az ítéletet tudomásul vette. Ezáltal a Be. 354. § (1) bekezdésében írt súlyosítási tilalom beállt, hiszen a vádlott büntetését, illetve a büntetés helyett alkalmazott intézkedést súlyosítani csak akkor lehet, ha a terhére fellebbezést jelentettek be. A Be. 405. § (1) bekezdése értelmében pedig ha a vádlott terhére nem jelentettek be fellebbezést, a megismételt eljárásban nem lehet a felmentett vádlott bűnösségét megállapítani, illetőleg a hatályon kívül helyezett ítéletben kiszabott büntetésnél súlyosabb büntetést kiszabni, vagy büntetés helyett alkalmazott intézkedésnél súlyosabb intézkedést alkalmazni. Erre figyelemmel hivatkozott a védő indítványában arra, hogy nem felel meg a súlyosítási tilalomra vonatkozó rendelkezéseknek az elsőfokú ítélet, hiszen az ezt megelőző, a harmadik elsőfokú ítéletet, amellyel a büntetést mellőzte a II.r. vádlottal szemben a bíróság, a vádhatóság tudomásul vette, terhére fellebbezést nem jelentett be, ezáltal jelen eljárásban sem szabható ki még a legenyhébb szankció sem.

A védelmi érveléssel szemben a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa rámutat arra, hogy a korábbi ítéletet törvénysértő jellege, abszolút eljárási szabálysértés miatt helyezte hatályon kívül. A megismételt eljárásban a bíróság nem állhat a jogtalanság talaján, nem hozhat olyan döntést, amely törvényi - akár anyagi, akár eljárásjogi - rendelkezésbe ütközik. Miután nem hozhatott törvénysértő határozatot a megismételt eljárásban az elsőfokú katonai tanács, ezért alkalmazott megrovást a II.r. vádlottal szemben is. Ennek okán a konkrét ügyben a súlyosítási tilalom nem érvényesülhet. Emiatt nem adott helyt a fellebbviteli bíróság a védelmi fellebbezésnek.

A megrovásra tekintettel a fellebbviteli bíróság helytelenítését fejezi ki a jogellenes cselekmény miatt és felszólítja I. és II.r. vádlottat, hogy a jövőben tartózkodjon bűncselekmény elkövetésétől.

A Kaposvári Törvényszék Katonai Tanácsa ítéletének egyéb rendelkezései törvényesek, ezért azokat a másodfokú katonai tanács - helyes indokai alapján - helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának ítélete a Be. 372. § (1) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2017. szeptember 27.

. Ruzsás Róbert hb. dandártábornok s.k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Éva hb. alezredes s.k. előadó bíró, Dr. Mészáros László hb. ezredes s.k. bíró

A Kaposvári Törvényszék Katonai Tanácsának ítélete a rendelkező részben írt változtatással **I.r.** és **II.r.** vádlottak tekintetében jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2017. szeptember 27.

. Ruzsás Róbert hb. dandártábornok s.k.
a tanács elnöke